

ONZE GEZAMENLIJKE INTEGRITEIT

Integriteitscode van Voedselbanken Nederland, vastgesteld in de Algemene Ledenvergadering d.d. 30 november 2019 en aangepast in de Algemene Ledenvergadering van 20 mei 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Missie, doelstellingen en kernwaarden	2
1. Voor wie geldt de gedragscode?.....	3
2. Wat is integriteit?.....	3
3. Wij gaan respectvol met onze klanten om.....	3
4. Onze principes voor integer handelen.....	3
Wet- en regelgeving	3
Mensen	4
Veiligheid.....	4
Milieu.....	4
Publieke activiteiten.....	4
Vertrouwelijke informatie	4
Belangenverstremeling.....	5
Onze goederen.....	5
Status en toetsing.....	5
Bestuurssamenstelling	5
Vrijwilligersoverleg.....	6
Vertrouwenspersoon	6
Tot slot	6
5. Dilemma, wat nu?	7
6. Handhaving gedragscode	7
Tot slot.....	7
Bijlage	

Voorwoord

Tijdens ons werk voor de voedselbank krijgen we te maken met moeilijke keuzes en lastige situaties. Op zulke momenten is een gezamenlijk integriteitsbeleid een leidraad voor integer handelen. Wij moeten ons handelen uit kunnen leggen en verantwoorden. We houden ons aan de wet- en regelgeving en het samen afgesproken beleid. Het is belangrijk om integer te handelen. Succes en de goede naam van onze organisatie zijn afhankelijk van onze houding en gedrag, iedere dag opnieuw.

Missie, doelstellingen en kernwaarden

Als voedselbanken hebben wij een duidelijke missie. Die staat in ons Voedselbankreglement¹.

Wij verstrekken verkregen voedsel gratis aan de armste mensen in Nederland en doen dat uitsluitend met vrijwilligers.

Uit die missie vloeien twee hoofddoelstellingen voort:

Wij willen voedselhulp geven aan de armste mensen in onze samenleving én wij willen voorkomen dat goed voedsel wordt verspild.

Wij hanteren een aantal kernwaarden bij ons werk als voedselbanken:

- We werken uitsluitend met vrijwilligers
- We verstrekken voedsel dat door anderen gedoneerd wordt
- We verstrekken zoveel mogelijk gezond voedsel
- We verstrekken uitsluitend gratis voedsel
- We verdelen het voedsel zo eerlijk mogelijk
- We zijn neutraal en onafhankelijk ('burgers voor burgers')
- We zijn transparant in onze verantwoording

¹ <https://voedselbankennederland.nl/wp-content/uploads/2016/12/vbn-voedselbank-reglement-2.pdf>

1. Voor wie geldt de gedragscode?

De gedragscode geldt voor alle vrijwilligers inclusief bestuurders en ambassadeurs en andere (nauw) betrokkenen bij:

- a) De voedselbanken die lid zijn van de landelijke vereniging Voedselbanken Nederland;
- b) De regionale distributiecentra van de voedselbanken (RDC's);
- c) De landelijke Vereniging van Nederlandse Voedselbanken, ook bekend onder de naam Voedselbanken Nederland of VBN; en
- d) Organisaties die nauw met de landelijke vereniging zijn verbonden, door het bestuur van Voedselbanken Nederland als zodanig zijn aangewezen²;

hierna gezamenlijk vermeld als: **voedselbankorganisatie**.

2. Wat is integriteit?

Integriteit is je gedragen in overeenstemming met de Nederlandse wet- en regelgeving en met de regels en principes die wij als voedselbankorganisatie zelf hebben opgesteld en handelen in overeenstemming met normen en waarden die de samenleving van ons mag verwachten en die niet in wetten of regels zijn te vatten.

3. Wij gaan respectvol en veilig met onze klanten om

Wij handelen altijd respectvol. Wij hebben meestal te maken met kwetsbare mensen die— al dan niet tijdelijk – aan de onderkant van de maatschappelijke ladder terecht zijn gekomen. Ze verdienen het dat wij hen extra goed behandelen. Ze zijn niet altijd mondig of taalvaardig genoeg om tegen een onterechte behandeling te protesteren. Wij eerbiedigen de privacy van onze klanten voor 100% en handelen ten opzichte van al de klanten altijd onpartijdig. We onthouden ons van bejegening op een wijze die vrijwilligers of anderen in hun waardigheid aantast.

Wij zorgen voor een veilige omgeving voor klanten, vrijwilligers en toeleveranciers waarin ongewenst gedrag, in het bijzonder (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, zoveel mogelijk wordt voorkomen en, indien het toch voorkomt, afdoende wordt aangepakt. Hiervoor hebben wij aparte gedragsregels opgesteld die als bijlage 1 bij deze integriteitscode zijn opgenomen.

4. Onze principes voor integer handelen

Om onze integriteit te bewaken én bewaren hanteren wij de volgende principes:

Wet- en regelgeving

- We houden ons aan wet- en regelgeving.
- We zijn bekend met en houden ons aan alle regels die de Algemene Ledenvergadering heeft vastgesteld. In geval van onduidelijkheid over de

² Thans zijn dat de Stichting Groente en Fruit voor Voedselbanken en de Stichting Regionaal Distributiecentrum Voedselbanken Fryslân.

interpretatie van deze regels kan men zich wenden tot het bestuur van Voedselbanken Nederland dat uitsluitsel zal geven.

Mensen

- We respecteren en steunen internationaal erkende mensenrechten voor alle belanghebbenden. Dat betekent dat wij anderen niet discrimineren of lastigvallen op basis van bijvoorbeeld ras, kleur, sekse, seksuele oriëntatie, leeftijd, religie, politieke voorkeur, nationale, etnische of sociale afkomst.
- We respecteren de privacy van alle betrokkenen. We verzamelen, verwerken en gebruiken alleen persoonsgegevens als dit echt nodig is voor ons werk. Wij hebben een privacyreglement dat op onze website staat³.

Veiligheid

- We doen ons uiterste beste om een veilige werkomgeving te creëren waarin iedereen verantwoordelijkheid neemt voor zijn/haar eigen veiligheid en die van anderen. Veiligheid staat altijd op de eerste plaats, zowel voor onze mensen als voor de producten.
- Wij voeren een actief en actueel Arbobeleid.
- Wij zijn bekend met en handelen altijd in lijn met het Handboek Voedselveiligheid.

Milieu

- Samen met onze partners, zoals supermarkten, doen we ons best om voedselverspilling tegen te gaan.
- We hebben een inspanningsverplichting het milieu met onze activiteiten zo min mogelijk te belasten.

Publieke activiteiten

- Onze communicatie met anderen, zowel extern als intern, is altijd respectvol.
- Wij gaan professioneel om met klachten van onze klanten. De klachtenregeling staat op de website.
- Als voedselbankorganisatie steunen we geen politieke partijen en verlenen we geen diensten of financiële bijdragen aan politici.

Vertrouwelijke informatie

- We gaan netjes om met alle vertrouwelijke informatie over onze voedselbankorganisatie en anderen. Daarnaast beschermen we onze data tegen ongeoorloofde openbaarmaking.
- Alle bestuursleden van de voedselbankorganisatie tekenen een geheimhoudingsverklaring waarvan een model⁴ beschikbaar is.

³ <https://voedselbankennederland.nl/privacystatement/>

⁴ <https://www.voedselbankennederland.nl/welkom-bij-de-voedingsbodem/>

Bestuursleden worden benoemd en kunnen geen vrijwilligersovereenkomst sluiten. Voor andere vrijwilligers is de geheimhouding geregeld in hun vrijwilligersovereenkomst of in een separate geheimhoudingsverklaring.

Belangenverstrengeling

- We vermijden elke schijn van mogelijke belangenverstrengeling. Dit betekent dat we ons onpartijdig gedragen in het belang van onze voedselbankorganisatie. Indien persoonlijke belangen in strijd zijn hiermee, dan zijn we daar open en eerlijk over en treden indien nodig terug.
- We geven of accepteren geen geschenken of diensten die leiden tot beïnvloeding van onze onpartijdige besluitvorming.

Onze goederen

- We zijn er allemaal verantwoordelijk voor dat onze spullen worden beschermd, zoals auto's en computers maar ook onze voorraden. Iedereen die voor de voedselbankorganisatie werkt, gebruikt spullen van de voedselbankorganisatie nooit privé (tenzij daar uitdrukkelijk toestemming voor is gegeven door het bestuur, dan wel door een door het bestuur aangewezen persoon) en gaat daar zeker niet mee handelen.
- Vrijwilligers die voor de voedselbankorganisatie werken, mogen uitsluitend voedsel meenemen dat 'overtollig'⁵ is en uitsluitend als het bestuur of een door het bestuur aangewezen persoon daar uitdrukkelijk toestemming voor heeft gegeven.

Status en toetsing

- Alle voedselbanken en RDC's hebben een ANBI-status en zijn dus door de belastingdienst gecontroleerd op een aantal criteria voor goede doelenorganisaties. Indien er sprake is van een nieuwe stichting, dan is er sprake van een overgangperiode van maximaal 12 maanden.
- Alle voedselbanken en RDC's dragen ervoor zorg dat hun statuten niet in strijd zijn met de door de Algemene Ledenvergadering vastgestelde modelstatuten.

Bestuurssamenstelling

- Besturen van de hierboven onder 1 genoemde organisaties met uitzondering van Voedselbanken Nederland bestaan uit minimaal drie leden. Als door onvoorziene omstandigheden minder dan drie bestuursleden in het bestuur zitting hebben, worden binnen zes maanden nieuwe bestuursleden benoemd, waardoor weer het getal van drie bereikt wordt. Lukt het niet binnen zes maanden voldoende bestuursleden te vinden, dan zal Voedselbanken Nederland tijdelijke bestuursleden voordragen voor de open zetels van de hierboven onder 1 a en b genoemde organisaties. Deze bestuursleden worden door de zittende bestuursleden benoemd. Zodra definitieve

⁵ Overtollig betekent hier dat vernietiging het enige alternatief is.

bestuursleden zijn gevonden, treden de door Voedselbanken Nederland voorgestelde tijdelijke bestuursleden weer af.

- In de besturen van de hierboven onder 1 genoemde organisaties zitten geen familieleden of aangetrouwde familieleden in de 1e en 2e graad (1e graad: partner, ouders, schoonouders, kinderen, schoonzons en schoondochters. 2^e graad: broers, zussen, kleinkinderen, opa's, oma's, schoonzussen, zwagers, stiefzussen en stiefbroers).

Bestuursleden van alle onder artikel 1 genoemde organisaties kunnen maximaal drie zittingsperioden van 4 jaar zitting hebben in hun bestuur.

Alle bestuursleden van de hierboven onder 1 genoemde organisaties hebben een positieve Verklaring omtrent het Gedrag voor Natuurlijke Personen (VOG-NP) zonder bezwaar aangevraagd en gekregen. Hetzelfde geldt voor de algemeen coördinatoren op de werkvloer (“bedrijfsleiders”) en voor alle intakers bij de voedselbanken die zelf de intake doen.

- Bij bestuursaangelegenheden zoals het aangaan van overeenkomsten en betalingen wordt het vierogen-principe toegepast. Dit houdt in dat er altijd minimaal twee bestuursleden meekijken bij dergelijke activiteiten en hun goedkeuring verlenen.

Vrijwilligersoverleg

Bij alle voedselbanken en regionale distributiecentra wordt ten minste twee keer per jaar een overleg met alle vrijwilligers gevoerd.

Vertrouwenspersoon

- Bij alle voedselbanken wordt een onafhankelijk⁶ vertrouwenspersoon aangesteld. Deze aanstelling kan ook op regioniveau plaatsvinden na vaststelling binnen het ROP.
- Voedselbanken of regio's die geen eigen vertrouwenspersoon hebben aangesteld, kunnen een beroep doen op het landelijk team van vertrouwenspersonen.

Tot slot

- We accepteren geen gedrag waarmee anderen worden bedrogen of misleid. We verwachten dat elke vrijwilliger bijdraagt aan het voorkomen van fraude binnen onze voedselbankorganisatie.
- Wij moedigen iedereen aan die een vermoeden heeft van een integriteitsschending om dit te melden bij het bestuur van de betreffende voedselbankorganisatie. Vermoedens van integriteitsschending kunnen ook

⁶ Onafhankelijk betekent hier: buiten de eigen voedselbank/RDC.

worden gemeld bij de landelijke vereniging en worden desgewenst vertrouwelijk behandeld.

5. Dilemma, wat nu?

Beland je in een dilemma en komt je niet tot het juiste antwoord? Stel jezelf de volgende vragen:

- Is het legaal en rechtvaardig?
- Is het in overeenstemming met onze kernwaarden (zie pagina 1)?
- Zou ik er persoonlijk verantwoordelijkheid voor nemen?
- Wat zou de maatschappij ervan vinden?

Je kunt je dilemma ook voorleggen aan Voedselbanken Nederland.

6. Handhaving gedragscode

Het bestuur van een voedselbank of het RDC is zelf verantwoordelijk voor de handhaving van dit integriteitsbeleid binnen haar voedselbank/RDC. Het bestuur van Voedselbanken Nederland is verantwoordelijk voor de handhaving bij de eigen vrijwilligers.

Mocht het bestuur van een voedselbank of RDC niet goed weten hoe in een bepaalde zaak te handelen, dan kan het advies vragen aan Voedselbanken Nederland

Mocht het bestuur van een voedselbank of RDC in gebreke blijven om maatregelen te nemen, dan zal Voedselbanken Nederland hulp aanbieden. Mocht die hulp worden geweigerd en mocht het imago van voedselbankorganisaties in Nederland hierdoor schade dreigen op te lopen, dan zal het bestuur van Voedselbanken Nederland gebruik maken van de mogelijkheden tot handhaving van deze code zoals vastgelegd in het Voedselbankreglement.

7. Overgangstermijn

Deze code treedt in werking op 1 januari 2020 met uitzondering van de volgende bepalingen:

- a. Vertrouwelijke informatie: de hier genoemde geheimhoudingsverklaring voor bestuursleden wordt getekend vóór een nader te bepalen datum;
- b. De bepalingen onder “status en toetsing” en onder “bestuurssamenstelling” treden in werking op een nader te bepalen datum.

8. Tot slot

Bestuursleden en andere vrijwilligers van een voedselbankorganisatie kunnen met hun vragen over integriteit terecht bij het VB-Servicecentrum

(mail naar: welkom@voedselbankennederland.nl of bel het bestuurslid bij Voedselbanken Nederland dat juridische zaken in de portefeuille heeft via 088 - 543 5435).

Veel informatie is tevens te vinden op de digitale kennisbank Voedingsbodem⁷; zoals een geheimhoudingsverklaring, klachtenregelingen en privacy documenten.

Het VB-Servicecentrum is gehuisvest op de Meidoornkade 19, 3992 AG Houten.
Telefoon: 088 543 5435.

⁷ <https://www.voedselbankennederland.nl/welkom-bij-de-voedingsbodem/>

Bijlage 1

Gedragsregels inzake seksueel grensoverschrijdend gedrag voedselbanken

Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Onder seksueel grensoverschrijdend gedrag verstaan wij: elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie (duiding) die als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd en/of andere handelingen of gedragingen die strafbaar zijn volgens het Wetboek van Strafrecht.

Waar ligt de grens?

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers van de voedselbank zijn niet gemakkelijk aan te geven. Dat geldt ook voor vrijwilligers van de voedselbank enerzijds en (volwassen) klanten anderzijds. Voor minderjarigen die vrijwilliger zijn of met een volwassen klant meekomen, zijn de grenzen duidelijker en strenger (zie verderop).

De ene vrijwilliger of klant vindt een aai over de bol prettig, de ander vindt het niet prettig om te worden aangeraakt. Hierover kunnen nooit exacte grenzen worden afgesproken die voor alle vrijwilligers en klanten in alle situaties gelden. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten met (jong)volwassen vrijwilligers en minderjarigen absoluut ontoelaatbaar zijn. Wanneer je bij ons komt werken, als vrijwilliger of stagiair(e), vragen wij je de Integriteitscode en daarmee ook deze Gedragsregels inzake (seksueel) grensoverschrijdend gedrag te ondertekenen. Hiermee verklaar je dat je de regels kent en ook volgens die regels zult handelen.

Wat mag niet?

Alle soorten van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag zijn ontoelaatbaar. Dat geldt zowel voor vrijwilligers onder elkaar (inclusief bestuursleden die immers ook vrijwilliger zijn) als voor vrijwilligers ten opzichte van klanten, leveranciers en donateurs, kortom voor iedereen met wie de vrijwilligers te maken krijgen.

Speciale aandacht voor minderjarigen

- Alle seksuele handelingen, handelingen, contacten en –relaties tussen vrijwilligers en minderjarigen tot 16 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- De vrijwilliger mag de minderjarige niet op zodanige wijze aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
- Vrijwilligers hebben de plicht een minderjarige naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel

grensoverschrijdend gedrag en zullen er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij de minderjarige is betrokken, wordt nageleefd.

Meldplicht

- Indien een vrijwilliger gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag, is hij/zij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door het bestuur aangewezen persoon/personen. Indien deze persoon/personen zelf het onderwerp van de klacht zijn, meld de vrijwilliger het vermoeden bij het bestuurslid dat personeelszaken in de portefeuille heeft of desgewenst bij het landelijk bestuurslid klanten/vrijwilligers en/of een door de voedselbanken aangesteld vertrouwenspersoon.
- Klanten maken voor een melding gebruik van de officiële klachtenprocedure van de voedselbank.

Wat zijn de (mogelijke) sancties?

Voor klachten inzake vrijwilligers ten aanzien van andere volwassen vrijwilligers of klanten zijn de mogelijke, door het bestuur van de voedselbank op te leggen sancties:

- Een mondelinge of schriftelijke reprimande
- het voor korte of langere of zelfs onbepaalde tijd uitsluiten van vrijwilligerswerk
- Aangifte bij justitie.

Voor volwassen klanten die ongewenst seksueel grensoverschrijdend gedrag aan de dag leggen, zijn de mogelijke, door het bestuur van de voedselbank op te leggen sancties:

- Een mondelinge of schriftelijke reprimande
- het voor korte of langere of zelfs onbepaalde tijd uitsluiten van het ontvangen van voedsel
- Aangifte bij justitie.

Voor klachten van ongewenst (seksueel) grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van minderjarigen geldt onverminderd de boven omschreven sancties dat als dit gedrag naar het oordeel van het bestuur van de voedselbank valt onder het Wetboek van Strafrecht, er zo snel mogelijk aangifte wordt gedaan bij justitie.

Slot

In die gevallen waar deze gedragsregels niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de vrijwilliger in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door het bestuur aangewezen persoon.